

Ledningsstaben
Anne Hederén

2017-06-07

Dnr: RUN 2017-159

Regeringskansliet
Kulturdepartementet
103 33 Stockholm
ku.registrator@regeringskansliet.se

Yttrande över departementspromemoria ”Kultursamverkan för ett Sverige som håller ihop – framtida inriktning och möjligheter för kultursamverkansmodellen” (DS 2017:8)

Region Östergötland har beretts möjlighet att yttra sig över promemoria ”Kultursamverkan för ett Sverige som håller ihop – framtida inriktning och möjligheter för kultursamverkansmodellen” (DS 2017:8).

Bakgrund

I december 2009 beslutade riksdagen om en ny modell för fördelning av statliga medel till regional kulturverksamhet, den så kallade kultursamverkansmodellen. Syftet med modellen är att väsentligt öka det regionala inflytandet över hur medel till kulturlivet fördelas, samtidigt som ansvars- och att rollfördelningen mellan nationell, regional och lokal nivå än mer tydliggörs. Modellen infördes 2011, och sedan 2013 är alla län utom Stockholms län med i modellen.

I departementspromemorian ”Kultursamverkan för ett Sverige som håller ihop – framtida inriktning och utvecklingsmöjligheter för kultursamverkansmodellen” presenteras bedömningar och förslag om kultursamverkansmodellens framtida inriktning. I promemorian föreslås bland annat följande:

- Bild- och formområdet pekas ut som ett verksamhetsområde som kan få stöd inom ramen för kultursamverkansmodellen fr. o m 2018.
- I samband med ovanstående förslag tas konst- och kulturfrämjande verksamhet bort som eget område och inkluderas i stället inom respektive verksamhetsområde.
- Filmområdets roll och utveckling inom ramen för Kultursamverkansmodellen bör utvärderas separat.
- Allt statligt stöd till regional kultur ska regleras i en och samma förordning och alla landsting ska vara med, vilket innebär att Stockholms läns landsting kommer med i modellen.

Ledningsstaben
Anne Hederén

2017-06-07

Dnr: RUN 2017-159

- Utvecklingsbidrag bör fortsatt fördelas av Statens kulturråd för att främja strategiska utvecklingsinsatser av nationellt intresse och användas som styrmedel av regeringen för att peka ut särskilt prioriterade områden.
- Dialogen mellan den nationella politiska nivån och den regionala politiska nivån bör ges en tydligare form för att främja en ökad samverkan och möjliggöra en utvecklad dialog om gemensamma politiska prioriteringar.
- Dialogen med det civila samhället bör utvecklas. Det bör ske genom att landstingen vid framtagandet av kulturplaner tydliggör metoderna för och syftet med dialogerna för det civila samhällets aktörer.
- En oberoende aktör ska ges i uppdrag att se över hur uppföljningen och utvärderingen av kultursamverkansmodellen kan förbättras.

Synpunkter på förslagen

1.4 Ett delat ekonomiskt ansvar mellan offentliga aktörer

I promemorian konstateras att landstingens och kommunernas anslag totalt sett ökat relativt kraftigt under perioden 2010-2014. Statlig finansiering har också ökat, men inte lika mycket. I praktiken innebär det en förskjutning av det finansiella ansvaret för den regionala kulturen över på region och kommun som inte är acceptabel. För att leva upp till devisen *delat ansvar* i kultursamverkansmodellen kan inte staten fortsätta att urholka sina anslag i förhållande till regionala och kommunala parter. Region Östergötland har inlett kulturplaneperioden 2016-2019 med förstärkning inom flera prioriterade områden och har en förväntan att staten i samma utsträckning möter genom ett ökat statligt anslag för att stärka kulturlivets förutsättningar i Östergötland.

2.2 Kultursamverkansmodellens inriktning och omfattning. Angående förslagen rörande Bild och formområdet och Konst- och kulturfrämjande.

Region Östergötland är positiv till att Bild och form lyfts fram som ett område som kan ges stöd inom ramen för modellen, under förutsättning att det tillförs statliga medel. Bild och form har behandlats som ett eget kapitel i Östergötlands båda kulturplaner och vi välkomnar att det likställs med andra områden och får en mer framträdande plats i modellen.

Region Östergötland anser dock att förslaget att ta bort Konst- och kulturfrämjande som eget område är olyckligt. Regionen ser en fara i att funktionen *kulturfrämjande* blir alltför otydlig i modellen när den ska kopplas till respektive verksamhetsområden och därmed svårare att särskilja från institutioner och produktion. Region Östergötland anser att området behövs i ett framtidsperspektiv, eftersom utvecklingen går mot nya former av övergripande

Ledningsstaben
Anne Hederén

2017-06-07

Dnr: RUN 2017-159

främjandeverksamheter som inte hör till något specifikt konst- och kulturområdet, såsom barn- och unga, crossmedia etcetera.

2.3 Filmområdets roll inom kultursamverkansmodellen.

Film är ett av tre prioriterade områden i Östergötlands kulturplan under perioden. Det framgår inte helt av promemorian vad som är syftet med en utvärdering, vilket hade varit önskvärt för att kunna lämna väl underbyggd synpunkt på förslaget. Region Östergötland är dock positiv till att granskningar och utvärderingar genomförs som kan ge underlag för vidare utveckling.

2.4 Utvecklingsbidrag för strategiska prioriteringar

Region Östergötland delar utskottets bedömning att utvecklingsbidragen bör fördelas av Statens kulturråd och främja strategiska utvecklingsinsatser. Regionen vill framhålla att utvecklingsbidragen är mycket viktiga som stimulansmedel för kulturutveckling utifrån regionala förutsättningar och prioriteringar. Region Östergötland vill poängtera att alltför snäva prioriteringar från statligt håll inte stärker den regionala utvecklingen, inte heller stärker det möjligheter till regionala variationer. Det är viktigt att statliga prioriteringar kopplade till utvecklingsbidragen grundar sig i dialoger med regionerna. Det avgörande långsiktiga planeringsverktyget i kultursamverkansmodellen är kulturplanen. I den görs i långsiktigt perspektiv, i vårt fall fyra år, regionala prioriteringar. En nödvändig förutsättning är att även statliga prioriteringar har en långsiktighet samt att besked från Kulturrådet om kommande inriktning i utvecklingsbidrag och verksamhetsmedel bättre anpassas till den regionala beslutsprocessen som sker under hösten.

2.5 Samtliga landsting med i kultursamverkansmodellen

Region Östergötland välkomnar att Stockholms läns landsting kommer med i modellen. Att samtliga regioner ingår i modellen är en förutsättning för att den ska utvecklas.

2.6 Samråd med det civila samhället

Region Östergötland ställer sig frågande till förslaget om att dialogen med civilsamhället bör förtydligas i kulturplanerna. Promemorian är otydlig avseende vad som ska förtydligas och såsom förslaget är formulerat ser regionen inget behov av detta. I kulturplanen redogörs redan för de forum och dialoger som förts med civilsamhället vid framtagandet av densamma. I den årliga uppföljningen rapporteras hur den löpande dialogen går till kopplat till genomförande av kulturplanen.

I Östergötland genomfördes ett femtiotal dialoger vid framtagande av senaste kulturplanen. Representanter från civilsamhället var involverade både på regional övergripande nivå, inom olika konst- och kulturområden samt i dialoger kopplade till kommunerna. Dialogerna är beskrivna i kulturplanen såsom uppdraget är.

När det gäller civilsamhällets roll inom kulturområdet kan den inte nog betonas. I många fall skulle inte det regionala och lokala kulturlivet fungera utan insatser

Ledningsstaben
Anne Hederén

2017-06-07

Dnr: RUN 2017-159

och samarbeten med civilsamhället. De förutsättningar som finns i regionen och i kommunerna för studieförbund, föreningar och eldsjälar när det gäller lokaler, bidrag, samarbeten, mötesforum med mera, spelar mycket stor roll både när det gäller kulturen i centralort eller på landsbygd. Insatser och samverkan som behöver utvecklas är snarast kopplade till *genomförande* av kulturplanen. Det här är ett arbete som bedrivs kontinuerligt på den regionala nivån i förhållande till kommuner och olika aktörer.

Om den statliga nivån anser att regional nivå har en viktig roll i koppling till civilsamhället stöds denna roll bäst genom att inte utestänga regionerna från nationella satsningar som är kopplade till civilsamhället såsom exempelvis sker i projektet Äga rum.

Region Östergötland anser att ökade förväntningar från statlig nivå på insatser som idag inte omfattas av de resurser som tilldelas regionerna, till exempel dialoger, arbete med horisontella perspektiv och uppföljning, måste kopplas till ökade resurser in i modellen.

2.7 Dialogen mellan nationella och regionala företrädare

Region Östergötland välkomnar att kulturdepartementet vill utveckla dialogen med den regionala politiska nivån och som förebild använder modellen för *Forum för regional tillväxt och attraktivitet*. En nödvändig förutsättning för att utveckla dialogen är dock att den genomförs *mer* än en gång per år som förslaget är.

2.8 Mer ändamålsenlig uppföljning av kultursamverkansmodellen

En ändamålsenlig uppföljning av kultursamverkansmodellen ser Region Östergötland som mycket värdefullt.

Region Östergötland vill dock ännu en gång poängtera att ökade förväntningar från statlig nivå på insatser som idag inte omfattas av de resurser som tilldelas regionerna, till exempel dialoger, arbete med horisontella perspektiv och uppföljning, måste kopplas till ökade resurser in i modellen.

Anita Jernberger
Regionutvecklingsnämndens
ordförande

Andreas Capilla
Regionutvecklingsdirektören